

Cien./God. Klient!

Rīga
2008. gada 27. februāris

PA E-PASTU

Latvijas Nodokļu Ziņas Februāris 2008

2008. gada 26. februāri stājas spēkā jauni grozījumi likumā „Par pievienotās vērtības nodokli”. Tāpat ar 2008. gada 4. martu stāties spēkā arī grozījumi likumā “Par nodokļiem un nodevām”. Sīkāk par gaidāmām izmaiņām zemāk.

Grozījumi likumā “Par nodokļiem un nodevām”

Nodokļu un informatīvās deklarācijas varēs iesniegt tikai elektroniskā veidā

Grozījumi paredz, ka ar 2010. gada 1. janvāri visiem nodokļu maksātājiem, izņemot fiziskas personas, kas neveic saimniecisko darbību, nodokļu un informatīvās deklarācijas Valsts ieņēmumu dienestam (VID) būs jāiesniedz vienīgi elektroniskā veidā. Budžeta iestādēm un kapitālsabiedrībām, kurās kapitāla daļas pieder valstij vai pašvaldībai, deklarācijas būs pienākums sniegt elektroniski jau ar 2009. gada 1. janvāri. Saskaņā ar šobrīd pastāvošo praksi deklarāciju sniegšanai elektroniskā veidā nodokļu maksātājiem ir jānoslēdz ar VID atsevišķu līgumu par VID elektroniskās deklarēšanas sistēmas izmantošanu.

Mainīta nodokļu pārbaudes rezultātā aprēķināto maksājumu atlikšanas vai sadalīšanas kārtība

Turpmāk būs noteikts konkrēts termiņš iesnieguma par nodokļu pārbaudes rezultātā aprēķināto maksājumu sadalīšanu termiņos vai atlikšanu uz laiku līdz 1 gadam iesniegšanai - ne vēlāk kā 3 dienas pirms maksājumu samaksas termiņa iestāšanās. Turklāt, juridiskām personām, kas sastāda gada pārskatus, šādam iesniegumam būs jāpievieno arī bilanci un peļņas vai zaudējumu aprēķinu uz iesniegšanas mēneša pirmo datumu. Gadījumos, ja sadalāmā summa pārsniegs 5 000 latu, nodokļu administrācija turpmāk varēs pieprasīt nodrošināt minētās summas samaksu ar nodokļu maksātājam piederošo mantu vai kredītiestādes izsniegto galvojumu.

Diemžēl vēl joprojām VID amatpersonām atstātas plašas iespējas izvēlēties, kuram komersantam piemērot atlikšanu vai sadalīšanu termiņos, bet kuram atteikt. Šādā veidā valsts turpina pakļaut sevi iespējamam korupcijas riskam. Risks būtu ievērojami samazināts, ja likumā būtu noteikti kritēriji, kurus izpildot VID būtu pienākums piemērot šos kritērijus.

Izmaiņas atbildības noteikšanā par likuma normu pārkāpšanu

Līdz šim nodokļu administrācija nebija tiesīga piemērot soda naudu par atkārtotu nodokļu summas samazināšanu, kas tika konstatēta, veicot nodokļu revīziju (audītu) saistībā ar nodokļu maksātāja pieprasījumu atmaksāt nodokļu pārmaksu, taču turpmāk tāda varēs būt piemērota. Soda nauda 100% apmērā varēja būt aprēķināta par atkārtotiem pārkāpumiem tikai, ja tie tika konstatēti jebkāda cita ar nodokļu pārmaksas atmaksāšanu nesaistīta audīta laikā. Taču, stājoties spēkā likuma grozījumiem, arī par šādas revīzijas laikā konstatētu atkārtotu nodokļu summas samazināšanu nodokļu administrācija varēs aprēķināt soda naudu. Grozījumi paredz, ka par šādu budžetā iemaksājamās summas atkārtotu samazināšanu noteikta soda nauda 70% apmērā no nedeklarētās nodokļu summas līdz šim paredzēto 100% vietā.

Tagad paredzēta atbildība arī par nodokļa, kas atmaksājams no budžeta, apmēra nepamatotu palielināšanu. Atbildība par tādu pārkāpumu noteikta tādā pašā kārtībā kā par nodokļu summas samazināšanu.

Tāpat grozījumi paredz, ka, ja nodokļu maksātājs piekrīt audīta laikā papildus aprēķināto nodokļu maksājumu apmēram, iemaksājot to budžetā kopā ar soda naudu 15 procentu apmērā no nodokļa pamatparāda, tad atlikušo soda naudu samazinās līdz 65 procentiem par:

- neregistrētu saimnieciskās darbības veikšanu;
- nodokļu deklarāciju un citu grāmatvedības dokumentu neiesniegšanu 30 dienu laikā pēc noteiktā termiņa;
- personas nodarbināšanu, nenoslēdzot darba, uzņēmuma, graudniecības vai pārvadājuma līgumu,

Kaut gan šīs jaunās normas redakcija ir neskaidra, visticamāk tas nozīmē, ka par šādu pārkāpumu izdarīšanu turpmāk nodokļa maksātājam būs jāsamaksā 80 procentus (15+65) no aprēķinātās soda naudas, neskatoties, vai šāds pārkāpums tika izdarīts pirmo reizi vai atkārtoti.

Līdz šim par jebkāda veida pārkāpumu, kas izdarīts pirmo reizi, bija paredzēta soda naudas samazināšana pilnā apmērā, tas ir, par šāda veida pārkāpumu nodokļu maksātājam bija jāsamaksā tikai 15 procentus no aprēķinātās soda naudas, bet par atkārtotiem pārkāpumiem – 50 vai 65 procentus atkarībā no samazinātās budžetā iemaksājamās nodokļa summas apmēra.

Jauna valsts nodeva

Ar grozījumiem tiek ieviesta jauna valsts nodeva - par stratēģiskās nozīmes preču ekspertu izziņu, importa sertifikātu, piegādes kontroles sertifikātu, kā arī to pārvietošanas, eksporta, importa un tranzīta licenču izsniegšanu.

Grozījumi likumā “Par pievienotās vērtības nodokli”

Nodokļu rēķinos varēs likt atsauci arī uz Eiropas Padomes direktīvu 2006/112/EK

Saskaņā ar grozījumiem, nodokļu rēķinos par preču piegādēm vai sniegtajiem pakalpojumiem, piemērojot 0 procentu likmi, vai ja par nodokļa samaksu budžetā ir atbildīgs preču vai pakalpojumu saņēmējs (piemērojot apgriezto nodokļa maksāšanas kārtību), turpmāk varēs norādīt atsauci uz attiecīgo Latvijas likuma pantu, kā tas tika paredzēts līdz šim, vai arī atsauci uz Eiropas Padomes 2006. gada 28. novembra direktīvas 2006/112/EK

attiecīgo pantu vai citu atsauci, kas norāda uz piemēroto režīmu minētajām preču piegādēm vai sniegtajiem pakalpojumiem.

Mainīta kartība, kas attiecas uz atbildības noteikšanu par PVN likuma normu pārkāpšanu

Sākot ar 2008. gada 4. martu, PVN likums vairs neparedzēs atbildību par vairākiem līdz šim brīdim noteiktiem likuma pārkāpumiem. Tādā veidā atbildība saskaņā ar PVN likuma normām iestāsies tikai par sekojošiem pārkāpumiem:

- par pamatlīdzekļu importu aprēķinātā nodokļa nenorādīšanu deklarācijā – tiks noteikta soda nauda 10% apmērā no nodokļa deklarācijā nenorādītās summas;
- par aizliegumu pārkāpšanu šādu pamatlīdzekļu pārdot, iznomāt, mainīt vai kā citādi atsavināt vismaz 12 mēnešu laikā no importa brīža – 18% apmērā;
- par nelikumīga nodokļa rēķina izsniegšanu un nelikumīgu nodokļa saņemšanu – 100% apmērā no nelikumīgi saņemtās nodokļa summas (šobrīd likumā vēl paredzēto 200% vietā);
- par nodokļa neaprēķināšanu un nesamaksāšanu, saņemot intelektuālos pakalpojumus (reklāma, juridiskie, konsultāciju utt.) savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai no trešās valsts personas vai jebkuras citas dalībvalsts, kā arī par preču un pakalpojumu iegādi ES teritorijā – 10% apmērā no nesamaksātās nodokļa summas.

Atbildība par citiem iepriekš PVN likumā paredzētiem pārkāpumiem, turpmāk tiks piemērota saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām” normām.

Citi grozījumi

Ar 1. jūliju gada pārskatus būs jāiesniedz tikai VID

Šā gada 18. februārī Ministru kabinets apstiprināja Finanšu ministrijas sagatavotos grozījumus Gada pārskatu likumā un Konsolidēto gada pārskatu likumā. Minētie grozījumi paredz, ka turpmāk gada pārskati (arī konsolidētie) būs jāiesniedz tikai VID, kurš gada pārskata kopiju elektroniskā formā nodos Uzņēmumu reģistram, kas savukārt publicēs paziņojumu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis", ka gada pārskata informācija ir ievadīta uzņēmuma reģistrācijas lietā.

Kaut gan grozījumus vēl jāizskata Saeimā, ir paziņots, ka tie visticamāk varētu stāties spēkā jau šā gada 1. jūlijā. Līdz šo grozījumu spēkā stāšanās pārskata noraksts būs jāiesniedz gan VID teritoriālajai iestādei gan Uzņēmumu reģistram.

Papildu informācija:

Jānis Taukačs

Zvērināts advokāts

Partneris un Sorainen nodokļu prakses vadītājs Baltijas valstīs

Tel: +371 67 365 000

E-pasts: janis.taukacs@sorainen.lv